

B9-0169/2024 }
B9-0170/2024 }
B9-0171/2024 }
B9-0176/2024 }
B9-0178/2024 }
B9-0180/2024 } RC1

13.3.2024

YHTEINEN PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS

työjärjestyksen 132 artiklan 2 ja 4 kohdan mukaisesti

joka korvaa seuraavat päätöslauselmaesitykset:

B9-0169/2024 (S&D)
B9-0170/2024 (ECR)
B9-0171/2024 (The Left)
B9-0176/2024 (Verts/ALE)
B9-0178/2024 (Renew)
B9-0180/2024 (PPE)

Venäjän anastamien Romanian kansallisaarteiden palauttamisesta
(2024/2605(RSP))

**Michael Gahler, Eugen Tomac, Traian Băsescu, Siegfried Mureşan,
Ioan-Rareş Bogdan, Vasile Blaga, Daniel Buda, Cristian-Silviu Buşoi,
Gheorghe Falcă, Mircea-Gheorghe Hava, Marian-Jean Marinescu,
Dan-Ştefan Motreanu, Gheorghe-Vlad Nistor, Loránt Vincze, Iuliu
Winkler, Rasa Juknevičienė, Andrius Kubilius**

RC\1298929FI.docx

PE760.481v01-00 }
PE760.482v01-00 }
PE760.483v01-00 }
PE760.487v01-00 }
PE760.489v01-00 }
PE760.491v01-00 } RC1

PPE-ryhmän puolesta

Rovana Plumb, Dan Nica, Victor Negrescu, Mihai Tudose, Claudiu Manda, Adrian-Dragoş Benea, Carmen Avram, Maria Grapini, Corina Creţu

S&D-ryhmän puolesta

Vlad-Marius Botoş, Petras Auštrevičius, Fabio Massimo Castaldo, Dita Charanzová, Vlad Gheorghe, Bernard Guetta, Ilhan Kyuchyuk, Urmas Paet, Dragoş Pîslaru, Hilde Vautmans

Renew-ryhmän puolesta

Nicolae Ştefănuţă

Verts/ALE-ryhmän puolesta

Cristian Terheş

ECR-ryhmän puolesta

Martina Michels

The Left -ryhmän puolesta

Euroopan parlamentin päätöslauselmaesitys Venäjän anastamien Romanian kansallisaarteiden palauttamisesta (2024/2605(RSP))

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon aiemmat päätöslauselmansa Venäjästä,
- ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) ja erityisesti sen 6, 36 ja 167 artiklan,
- ottaa huomioon Euroopan unionista tehdyn sopimuksen (SEU) ja erityisesti sen johdanto-osan ja 3 artiklan 3 kohdan,
- ottaa huomioon vuonna 1954 tehdyn Haagin yleissopimuksen kulttuuriomaisuuden suojelemisesta aseellisen selkkauksen sattuessa,
- ottaa huomioon Euroopan neuvoston parlamentaarisen yleiskokouksen lausunnon 193 (1996) Venäjän pyynnöstä päästä Euroopan neuvoston jäseneksi ("Russia's request for membership of the Council of Europe") ja Euroopan neuvoston parlamentaarisen yleiskokouksen päätöslauselman 1896 (2012) Venäjän federaation velvoitteiden ja sitoumusten noudattamisesta ("The honouring of obligations and commitments by the Russian Federation"),
- ottaa huomioon 4. heinäkuuta 2003 Venäjän ja Romanian välillä tehdyn ystävällisiä suhteita ja yhteistyötä koskevan sopimuksen sekä siihen liittyvän Romanian ja Venäjän ulkoministerien yhteisen julkilausuman, jolla perustettiin Romanian ja Venäjän sekakomitea tutkimaan maiden kahdenvälisten suhteiden historiaan liittyviä kysymyksiä, kuten kysymystä Romanian kansallisaarteista,
- ottaa huomioon 14. marraskuuta 1970 pidetyssä Unescon yleiskokouksen 16. istunnossa hyväksytyn yleissopimuksen kulttuuriomaisuuden luvattoman tuonnin, viennin ja omistusoikeuden siirron kieltämiseksi ja ehkäisemiseksi,
- ottaa huomioon 16. marraskuuta 1972 tehdyn Unescon yleissopimuksen maailman kulttuuri- ja luonnonperinnön suojelemisesta,
- ottaa huomioon 15. toukokuuta 2014 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2014/60/EU jäsenvaltion alueelta laittomasti vietyjen kulttuuriesineiden palauttamisesta ja asetuksen (EU) N:o 1024/2012 muuttamisesta¹,
- ottaa huomioon 13. joulukuuta 2022 annetun komission tiedonannon EU:n toimintasuunnitelmasta kulttuuriesineiden laittoman kaupan torjumiseksi (COM(2022)0800),

¹ EUVL L 159, 28.5.2014, s. 1.
RC\1298929FI.docx

- ottaa huomioon 27. lokakuuta 2005 tehdyn Euroopan neuvoston puiteyleissopimuksen kulttuuriperinnön yhteiskunnallisesta merkityksestä (CETS nro 199),
 - ottaa huomioon 19. toukokuuta 2017 tehdyn Euroopan neuvoston yleissopimuksen kulttuuriomaisuuteen kohdistuvista rikoksista (CETS nro 221),
 - ottaa huomioon valtioiden tunnustamat kansainvälisen oikeuden yleiset periaatteet, kuten suvereniteetin ja puuttumattomuuden periaatteen, vilpittömän mielen periaatteen ja riitojen rauhanomaisen ratkaisemisen periaatteen,
 - ottaa huomioon työjärjestyksen 132 artiklan 2 ja 4 kohdan,
- A. ottaa huomioon, että valtion kultavaranto on ratkaisevan tärkeää rahoitusomaisuutta, joka vakauttaa valtion valuuttaa ja vahvistaa luottamusta maan taloudelliseen vahvuuteen;
 - B. ottaa huomioon, että valtion kultavarannolla on ainutlaatuinen ja pitkäkestoinen rooli rahoituksessa ja taloudessa ja että se muodostaa keskeisen osan valtion valuuttavarannosta; ottaa huomioon, että rahoituskriiseissä keskuspankin kultavaranto toimii turvallisena omaisuuseränä silloin, kun markkinoilla on levottomuutta;
 - C. ottaa huomioon, että SEU-sopimuksen johdanto-osan mukaan sen allekirjoittajavaltiot ”hakevat innoituksensa Euroopan kulttuurisesta, uskonnollisesta ja humanistisesta perinteestä” ja ”haluavat syventää kansojensa välistä yhteisvastuullisuutta niiden historiaa, kulttuuria ja perinteitä kunnioittaen”, ja että SEUT-sopimuksen 6 artiklassa kulttuuri mainitaan politiikka-alana, jolla unionilla on ”toimivalta toteuttaa toimia jäsenvaltioiden toimien tukemiseksi, yhteensovittamiseksi tai täydentämiseksi”; ottaa huomioon, että SEUT-sopimuksen 36 artiklan mukaan jäsenvaltioilla on oikeus määritellä kansallisaarteensa toimivaltansa puitteissa ja toteuttaa tarvittavat toimenpiteet niiden suojelemiseksi;
 - D. ottaa huomioon, että termi ”Romanian kansallisaarteet” käsittää Romanian keskuspankin kultavarantoon kuuluvat 91,5 tonnia puhdasta kultaa, jalokivien ja harvinaisten kolikoiden kuninkaallisen kokoelman, jolla on kullan varsinaisesta arvosta erillistä numismaattista ja kulttuurillista arvoa, sekä maan kansalliseen perintöön kuuluvat kulttuuri- ja arkistoesineet ja uskonnolliset esineet;
 - E. ottaa huomioon, että lainsäädännössä on perusteita sellaisten kulttuuriesineiden ja kansallisaarteiden palauttamiselle, jotka on viety laittomasti EU-maan alueelta rikkomalla voimassa olevaa lainsäädäntöä tai rikkomalla niiden siirtoon myönnetyn väliaikaisen luvan ehtoja; katsoo, että Romanialla on täysi oikeus vaatia takaisin kansallisaarteitaan, jotka siirrettiin talteen Venäjälle vuosina 1916 ja 1917;
 - F. ottaa huomioon, että aarteet otettiin säilytettäväksi Venäjälle vakuuttaen, että ne palautetaan kokonaisuudessaan, kuten oli sovittu painoarvoltaan kansainvälisiä sopimuksia vastaavissa allekirjoitetuissa asiakirjoissa;

- G. ottaa huomioon, että se, että Venäjä on takavarikoinut Romanian kansallisaarteet laittomasti, rikkoo kansainvälistä oikeutta ja käytäntöjä, koska kultavarannon sekä kulttuuri- ja arkistoesineiden sekä uskonnollisten esineiden merkittävän kokoelman siirtämisestä säilytettäväksi poikkeuksellisissa olosuhteissa laadittiin asianmukaisesti dokumentoitu ja oikeudellisesti pätevä virallinen sopimus, johon sisältyvät palauttamista koskevat oikeudelliset takeet, mutta sopimuksen velvoitteet on lyöty laimin;
- H. ottaa huomioon, että Romanian ja Venäjän ulkoministerien 4. heinäkuuta 2003 antaman yhteisen julkilausuman jälkeen osapuolet perustivat Romanian ja Venäjän sekakomitean tutkimaan maiden kahdenvälisen suhteiden historiaan liittyviä kysymyksiä, mukaan lukien kysymystä Moskovaan ensimmäisen maailmansodan aikana viedystä Romanian aarteista; ottaa huomioon, että kyseinen komitea kokoontui 15 vuoden aikana vain viidesti ja viimeisen kerran vuonna 2019; ottaa huomioon, että näiden kokousten päätteeksi tehdyissä pöytäkirjoissa Venäjä tunnusti Romanian Venäjän federaatiolta olevan saamisoikeuden ja oli yhtä mieltä siitä, että Romanian esittämät asiakirjat ovat aitoja, niillä on kansainvälisen sopimuksen asema ja ne osoittavat Romanian tallettaneen aarteensa, mukaan lukien sen kansallispankin aarteet, Venäjälle;
- I. ottaa huomioon, että Venäjän federaatio on Neuvostoliiton oikeudellinen seuraaja, ja Neuvostoliitto puolestaan seurasi Venäjän keisarikunnan oikeushenkilöä, jolloin Venäjä on velvollinen palauttamaan tämän Romanianle kuuluvan omaisuuden;
- J. katsoo, että anastettujen Romanian kansallisaarteiden palauttaminen on erittäin tärkeää sekä maan institutionaalisen muistin että kansakunnan muistin kannalta; katsoo, että alkuperämaasta laittomasti takavarikoidun kulttuuriperinnön palauttaminen on ratkaisevan tärkeää kulttuuriperinnön yleismaailmallisen arvon suojelemisen kannalta;
- K. katsoo, että Romanian kansallisaarteiden palauttamisen toteuttaminen edellyttää Euroopan tason räätälöityjä toimia;
1. pitää valitettavana, että Venäjä ei ole palauttanut kaikkia Romanian kansallisaarteita Romanianle näiden kahden valtion välisissä virallisissa sopimuksissa nimenomaisesti vahvistetun velvoitteen mukaisesti ja kansainvälisessä oikeudessa ja normeissa edellytetysti;
 2. kehottaa Venäjän federaatiota palauttamaan Romanianle kaikki jäljellä olevat maan kansallisaarteet, jotka lähetettiin Venäjälle säilytettäväksi vuosina 1916–1917;
 3. palauttaa mieliin, että se, että Venäjä on anastanut laittomasti Romanian kansallisaarteet, on ainoa kansainvälinen tapaus, jossa valtion monetaarinen kultavaranto sekä sen kansalliseen perintöön kuuluvat kulttuuri-, uskonnolliset ja arkistoesineet on uskottu toiselle valtiolle säilytettäväksi oikeudellisesti pätevillä asiakirjoilla vahvistetun sopimuksen nojalla, jolla annetaan oikeudelliset takeet niiden palauttamisesta, mutta jossa nämä velvoitteet on lopulta laiminlyöty ja siten toimittu kansainvälisen oikeuden ja käytäntöjen vastaisesti;

4. toteaa, että kansallisaarteiden vienti Venäjälle säilytettäväksi ensimmäisen maailmansodan vaikeina aikoina vuosina 1916 ja 1917 Venäjän keisarikunnan hallituksen taattu niiden turvallisen kuljetuksen, säilytyksen ja Romaniaan palauttamisen, on kansainvälisesti ennennäkemätön tapaus kultavarannon ja kansalliseen perintöön kuuluvien esineiden laittomasta anastuksesta ja Romanian yhteiskunnalle jatkuva huolenaihe;
5. panee merkille, että ensimmäinen maailmansota pakotti Romanian silloisen hallituksen uskomaan Romanian kansallisaarteet liittolaisvaltiolle suojeltavaksi tuhoamiselta; palauttaa mieliin, että sodan aikana kymmenet junavaunut kuljettivat valtaosan Romanian kansallisaarteista Venäjän keisarikuntaan säilytettäväksi rauhan aikaan asti, mistä Venäjä antoi tuolloin suojele- ja palautustakuut muiden valtioiden toimiessa todistajina, ja että siirrosta laadittiin yksityiskohtainen inventaari, jossa dokumentoitiin Romanian keskuspankin kultavaranto; korostaa, että laillisesti Venäjälle säilytettäväksi annetut kansallisaarteet sisälsivät 91,5 tonnia Romanian keskuspankin varantoon kuuluvaa puhdasta kultaa, jalokivistä ja harvinaisista kolikoista koostuvia kuninkaallisia kokoelmia sekä mittaamattoman arvokasta kulttuurihistorialliseen perintöön kuuluvaa omaisuutta, kuten valtion arkistoja, asiakirjoja, arvokkaita historiallisia käsikirjoituksia, kulttuuriperinnöllisesti arvokkaita maalauksia, harvinaisia kirjoja ja kokoelmia, jotka ovat peräisin useista julkisista ja yksityisistä instituutioista ja jotka kattavat yli viisi vuosisataa Romanian historiaa;
6. korostaa, että useista ensimmäisen maailmansodan jälkimainingeissa tehdyistä diplomaattisista neuvotteluyrityksistä huolimatta Venäjä ei ole palauttanut kaikkia Romanian kansallisaarteita, vaikka näiden valtioiden solmimassa virallisessa kahdenvälisessä sopimuksessa oli niin määrätty oikeudellisesti sitovalla tavalla;
7. panee merkille, että osa Venäjän laittomasti anastamista kansallisaarteiden kulttuuri- ja arkistoesineistä ja uskonnollisista esineistä palautettiin Romaniaan vuosina 1935 ja 1956; korostaa kuitenkin, että jäljellä olevasta 91,5 tonnista puhdasta kultaa, joka muodostaa osan Romanian keskuspankin varannosta, ei ole palautettu tähän mennessä mitään huolimatta aarteiden siirtoa Venäjälle koskevista allekirjoitetuista pöytäkirjoista;
8. on huolissaan siitä, että ponnistelut Romanian kansallisaarteiden, Romanian keskuspankilta laittomasti takavarikoitu kultavaranto mukaan lukien, palauttamiseksi maiden välisen diplomatian avulla ovat kilpistyneet Venäjän haluttomuuteen palauttaa omaisuus, jota aiemmat hallinnot ovat laittomasti ja palauttamisesta allekirjoitettujen pöytäkirjojen vastaisesti pitäneet hallussaan, huolimatta Romanian ja Venäjän sekakomitean perustamisesta ja sen asiantuntijoiden valtuuttamisesta mahdollistamaan keskustelun käyminen aiheesta;
9. korostaa, että jäsenvaltioiden kansallisaarteiden säilyttämiseen on kiinnitettävä erityistä huomiota, kuten EU:n perussopimuksissa määrätään;
10. panee tyytyväisenä merkille EU:n mittavat pyrkimykset suojella kansallista, kulttuurista ja historiallista perintöä panemalla täytäntöön lainsäädäntöä ja yhteistyömekanismeja, joilla säännellään EU:n jäsenvaltioiden alueilta laittomasti viedyn kulttuuri- ja

kansallisen perinnön omaisuuden palauttamista, sekä sen pyrkimykset torjua kulttuuriesineiden kauppaa;

11. toteaa, että direktiivi 2014/60/EU muodostaa keskeisen osan EU:n sitoumusta suojella kansallisaarteita ja kulttuuriesineitä, kun taas kulttuuriesineiden kaupan torjumista koskevassa EU:n toimintasuunnitelmassa on vahvistettu EU:n laajempi sitoutuminen kulttuuriperinnön suojeluun; korostaa, että laittomasti viedyt kulttuuriesineet on palautettava riippumatta siitä, onko ne siirretty unionin sisällä vai viety EU:n ulkopuoliseen valtioon; toteaa, että vaikka SEUT-sopimuksen asiaa koskevien määräysten mukaan EU:n nykyinen lainsäädäntö kattaa jäsenvaltioiden ennen 1. tammikuuta 1993 laittomasti siirtämien kulttuuriesineiden ja kansallisaarteiden palauttamisen toiseen jäsenvaltioon, Romanian kansallisaarteiden palauttaminen on edelleen erityistapaus, johon tarvitaan erityinen ratkaisu; korostaa, että Romanian kansallisaarteiden laittoman anastamisen poikkeuksellinen luonne ja ainutlaatuiset erityispiirteet edellyttävät räätälöityjä EU:n toimia, joilla aarteiden palauttamista voidaan edistää ja samalla soveltaa entistä kattavammin EU:n lähestymistapaa sen jäsenvaltioiden alueilta laittomasti viedyn kulttuuriomaisuuden palauttamiseen;
12. korostaa, että EU:n ulkopuolisen valtion laittomasti anastamien EU:n jäsenvaltion kulttuuriomaisuuden ja kansallisaarteiden palauttamisen toteuttaminen edellyttää laajaa diplomaattista vuoropuhelua sekä kahdenvälisesti että kansainvälisillä foorumeilla;
13. kehottaa komissiota laajentamaan kulttuuriesineiden suojelua koskevien EU:n toimintapolitiikkojen soveltamisalaa siten, että se kattaa sota-aikana valtioiden kahdenvälisten sopimusten nojalla siirrettyjen kansallisaarteiden palauttamisen;
14. kehottaa komissiota ja Euroopan ulkosuhdehallintoa sisällyttämään Romanian kansallisaarteiden palauttamisen EU:n ja Venäjän suhteita koskevaan kahdenväliseen diplomatiaan heti, kun alueellinen tilanne mahdollistaa osapuolten välisen poliittisen vuoropuhelun aloittamisen uudelleen;
15. kehottaa komissiota luomaan konkreettisia synergioita Romanian valtion, Romanian keskuspankin ja muiden asiaankuuluvien instituutioiden kanssa, jotta voidaan käynnistää koordinoituja toimia ja käyttää kaikkia diplomatian keinoja, joiden avulla voidaan sovittaa, edistää tarvittaessa viestintää venäläisten vastapuolten kanssa ja pyrkiä ratkaisuihin sen varmistamiseksi, että puuttuvat kansallisaarteet palautetaan viipymättä sinne, mihin ne kuuluvat;
16. kehottaa komissiota tutkimaan mahdollisuutta toimia kumppanina niille Romanian edustajille, jotka osallistuvat Romanian kansallisaarteiden palauttamisesta käytäviä keskusteluja varten valtuutuksen saaneeseen Romanian ja Venäjän sekakomiteaan;
17. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle, komissiolle, Euroopan ulkosuhdehallinnolle, jäsenvaltioiden hallituksille ja parlamenteille, Euroopan neuvostolle ja sen parlamentaariselle yleiskokoukselle, Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestölle ja Venäjän federaation valtiollisille elimille.